

ครูผู้ได้รับพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี
ประจำปี 2558 (ประเทศไทย)

นายเฉลิมพร พงศ์ธีระวรรณ

ครูผู้สร้างคุณ “อนันต์” อันสะท้อนถึงดวงดาว

ครูเฉลิมพร พงศ์ธีระวรรณ ปัจจุบันอายุ 58 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาการศึกษาบัณฑิต สาขาฟิสิกส์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา เริ่มต้นวิชาชีพในฐานะครูผู้สอนและจัดกระบวนการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ที่ โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และยังคงปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ณ สถานศึกษาแห่งนี้สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

35 ปีแห่งชีวิตความเป็น “ครู” ของครูเฉลิมพร คือตัวอย่างอันดีเลิศในการแสดงให้เห็นประจักษ์ว่า ชีวิตของครูคนหนึ่งนั้นสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงในชีวิตให้แก่ลูกศิษย์ ไปพร้อมกับการสร้างคุณูปการต่อการศึกษาได้กว้างไกลเพียงไร

ผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงในชีวิตลูกศิษย์

ครูเฉลิมพร สอนหนังสือโดยมิได้มุ่งเน้นการสอน แต่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสงสัย ตั้งคำถาม และค้นหาคำตอบด้วยตนเองไปที่ละชั้น โดยเป้าหมายปลายทางแห่งการเรียนรู้ไม่ได้อยู่ที่การค้นพบคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แต่อยู่ที่การเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็น “อาวุธทางปัญญา” ที่ลูกศิษย์สามารถต่อยอดและนำไปใช้ได้จนตลอดชีวิต

ในฐานะครูวิทยาศาสตร์ผู้สอนวิชาฟิสิกส์ ซึ่งเป็นวิชาที่นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นเรื่องยาก ครูเฉลิมพรใช้หลักการสอนที่ตนเองริเริ่มขึ้นมานานกว่า 30 ปีมาแล้วนี้ พลิกผันมุมมองของลูกศิษย์ ผ่านการทำโครงการวิทยาศาสตร์ ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดและเลือกโครงการได้เองตามความสนใจ หรือสงสัย อยากค้นหาคำตอบ โดยกระตุ้นให้สนใจพิจารณาและหยิบยกสิ่งรอบๆ ตัวมาสร้างเป็นโครงการ จากนั้นก็ฝึกให้คิดอย่างเป็นระบบ รอบด้าน และมีตรรกะรองรับ ด้วยหลักการ “ก้างปลาของผู้พิชิต” และ “ทฤษฎีหมวก 6 ใบ” ฯลฯ

ด้วยการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนเรียนวิทยาศาสตร์บนฐานความสนใจของตนเอง ได้ทลายกำแพงระหว่างวิชากับผู้เรียน ส่งผลให้วิชาการกลายเป็นเรื่องใกล้ตัว มีชีวิตชีวา น่าสนุก ขวนให้เรียนรู้ ดังที่ลูกศิษย์ของครูเฉลิมพรต่างสะท้อนว่า *“การสอนของครูทำให้ห้องเรียนวิทยาศาสตร์มีความหมาย มีชีวิตชีวา ไม่น่าเบื่อ ...วิทยาศาสตร์กลายเป็นวิชาที่เด็กๆ รอเรียนกับครูเฉลิมพร”*

ความสุขและสนุกกับการเรียนรู้แบบเป็น “ทีม” ร่วมกับเพื่อนๆ หนุนเนื่องด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ได้ฝึกฝนทักษะการคิดอย่างต่อเนื่อง โครงการวิทยาศาสตร์จากห้องเรียนของครูเฉลิมพรจึงสร้างนวัตกรรมที่น่าทึ่งไว้จำนวนมาก โดยมีจุดเด่นอยู่ที่การเลือกหยิบสิ่งใกล้ตัวที่มีเหลือใช้ในท้องถิ่นมาแปรรูปให้เกิดมูลค่าเพิ่มจากเดิมได้อย่างมหาศาล เช่น การนำลูกมะพร้าวมาทำหมวกกันน็อก การสกัดไบโอพลาสติกจากเกล็ดปลา การทำภาชนะจากใยบัวที่มีคุณสมบัติเก็บและถนอมอาหารได้นาน ฯลฯ

ผลงานจากโครงการวิทยาศาสตร์เหล่านี้ นอกจากจะสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ลูกศิษย์ที่คิดค้นจนสำเร็จแล้ว ยังได้รับรางวัลทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติมากกว่า 20 รางวัล จากประเทศสหรัฐอเมริกา ไต้หวัน เกาหลี อินเดีย มาเลเซีย สิงคโปร์ และเวียดนาม สำหรับครูเฉลิมพร เป้าหมายการเข้าร่วมเวทีการประกวดความสามารถเหล่านี้ไม่ได้อยู่ที่ตัวรางวัลที่จะได้รับเท่านั้น แต่อยู่ที่การเปิดโอกาสอันท้าทายให้ลูกศิษย์ได้พัฒนาศักยภาพให้สูงขึ้น เช่น การฝึกฝนภาษาอังกฤษให้คล่องแคล่วพอที่จะนำเสนองานผลได้ด้วยตนเอง เป็นต้น

ในฐานะครูสอนวิทยาศาสตร์ที่มีผลงานยอดเยี่ยมต่อเนื่องยาวนานกว่า 30 ปี ครูเฉลิมพร ไม่เคยแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวด้วยการสอนพิเศษ แต่ทุ่มเทวันเวลาทุกวันในรอบสัปดาห์และอุทิศแรงกายแรงใจให้แก่การอบรมดูแลลูกศิษย์ ทั้งในฐานะครูสอนวิทยาศาสตร์และครูประจำชั้น โดยไม่เคยเกี่ยงงอนแม้เมื่อได้รับมอบหมายให้ไปเป็นครูประจำชั้นห้องเรียนที่นักเรียนมีผลการเรียนต่ำที่สุดของชั้น แต่กลับมีมุมมองด้านบวกว่า เป็นโอกาสที่จะได้รู้จักเด็กที่หลากหลายมากขึ้น ท่านจึงเป็นกัลยาณมิตรของลูกศิษย์อย่างเสมอหน้า และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในชีวิตของลูกศิษย์ ด้วยการใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์มาจัดระบบความคิดของ

นักเรียน จนสามารถปรับเปลี่ยนนักเรียนที่เคยเกรงให้กลับมาสนใจการเรียน และมีชีวิตที่เจริญก้าวหน้าเป็นลำดับ ดังเช่นลูกศิษย์คนหนึ่งที่เคยอยู่ในกลุ่ม “เด็กหางแถว” ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นผู้พิพากษา ได้กล่าวถึงครูเฉลิมพรว่า “ผมเป็นลูกชานา ครูหลายคนอธิบายผมไม่เข้าใจ แต่ครูเฉลิมพรมีวิธีสอนและฝึกให้ผมคิด”

ณ วันนี้ ลูกศิษย์ของครูเฉลิมพร ได้เติบโตเป็นผู้ที่สร้างคุณูปการต่อสังคมและประเทศชาติในสาขาที่หลากหลายยิ่ง นับตั้งแต่ผู้พิพากษา สัตวแพทย์ ไปจนถึงเกษตรกร นอกจากนี้ ยังมีลูกศิษย์ที่ถูกจารึกชื่อในฐานะตัวแทนของมนุษยชาติ โดยมีการตั้งชื่อดาวเคราะห์น้อยตามชื่อลูกศิษย์ 3 คน ของท่าน จากผลงานโครงการวิทยาศาสตร์ที่ถือกำเนิดจากห้องเรียนเล็กๆ ที่ไม่มีอุปกรณ์ราคาแพงแม้แต่ชิ้นเดียวแห่งนี้

ครูเฉลิมพร เคยกล่าวถึงพลังที่อยู่เบื้องหลังสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตการเป็นครูว่า เริ่มต้นจาก “การผูกจิตก่อนประสิทธิ์วิชา” นั้นสะท้อนให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับศิษย์คือจุดเริ่มต้นที่สำคัญยิ่งของคุณภาพการเรียนรู้ นอกจากนี้ ความเป็นผู้มีเมตตา อุดหนุน ไม่เคยทอดทิ้ง เป็นกัลยาณมิตร ห่มเท และมีใจรักที่จะเป็น “ครู” โดยไม่มุ่งหวังประโยชน์ส่วนตน อันเป็นคุณสมบัติอันเสมอต้นเสมอปลายตลอดชีวิตการทำงานที่ผ่านมาของท่าน ยังเป็นสิ่งที่หนุนนำให้เกิดคุณูปการจนถึงขั้นนี้

คุณูปการต่อการศึกษา

ครูเฉลิมพร เล็งเห็นความสำคัญของการ “สอนคิด” นั่นคือ การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการคิด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจได้ด้วยตนเองอย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้ง **ทักษะการทำงานเป็นทีม** และเริ่มต้นพัฒนาวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะดังกล่าวผ่านการทำโครงการ โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตั้งแต่เริ่มต้นวิชาชีพครูเมื่อ 35 ปีก่อน นับได้ว่าเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์และล้ำสมัย เพราะทุกวันนี้ทักษะที่ท่านให้ความสำคัญเหล่านี้ได้ชื่อว่าเป็นทักษะที่สำคัญของการเรียนรู้ในโลกศตวรรษที่ 21

นอกจากนี้ ท่านยังยินดีและเข้าร่วมเป็นกำลังสำคัญในการขยายกระบวนการเรียนการสอนนี้ไปสู่วิชาอื่นๆ โดยจัดการอบรมให้กับเพื่อนครูทุกกลุ่มสาระ รวมทั้ง ถ่ายทอดเทคนิควิธีและแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของตนให้แก่ครูวิทยาศาสตร์ทั้งประเทศ ผ่าน Teacher TV ด้วยความเป็นกัลยาณมิตรกับเพื่อนครูทั้งในสถานศึกษาและแวดวงวิชาชีพเช่นนี้ ทำให้นวัตกรรมการเรียนการสอนที่บุกเบิกขึ้นมานี้ ขยายพรหมแดนออกไปอย่างกว้างขวาง

ในแวดวงวิชาการนั้น มีสัญลักษณ์หนึ่งชื่อว่า “อนันต์” อันมีความหมายถึง *ความไม่สิ้นสุด (infinity)*...เมื่อเหลียวมองย้อนกลับไปถึงสิ่งที่ ครูเฉลิมพร พงศ์ธีระวรรณ ได้สร้างสมไว้บนเส้นทางแห่งวิชาชีพ อีกทั้งแลไกลไปสู่ผลสืบเนื่องที่จะเกิดขึ้นในวันข้างหน้า กล่าวได้ว่า ท่านคือแบบอย่างของครูผู้ปฏิบัติวิชาชีพด้วยใจรักและความห่มเทเอาใจใส่ จนนำไปสู่ “คุณอนันต์” อันเกื้อกูลประโยชน์ทั้งแก่ชีวิตของลูกศิษย์ วงการศึกษาสังคมไทย และกว้างไกลไปจนถึงสังคมโลก